

Plock.

● Det här blir litet Oxford-plock, ty varav hjärtat är fullt därav talar munnen. Ju mera jag tänker på dagarna på Karlberg, dess underbarare syns de mig. Aldrig förr har jag mött kärleken i så överväldigande gestalt. Det kom emot en med sällsam mäktighet detta: "Du skall älska Gud över allting och din nästa såsom dig själv." Jag hade uttalat vissa tvivel för en av ledarna, och genast gick han ut på spaning efter någon som kunde ge besked. Det var en gammal liten rund prostinna, glad så det glittrade om henne och vi kastade oss huvudstupa i problemen. Det märkliga var, att hon tänkte precis som jag. Vi hade den allra trevligaste lilla pratstund och vi kom överens om, att när det gäller så stora ting, får man inte låta träden skymma skogen. Jag har sällan träffat en så genomdug och samtidigt så klarsynt och realistisk människa som hon. Och så som det gick med henne, så gick det med alla jag kom i kontakt med. Moralisk upprustning, det var det stora kravet.

● Där var många intressanta personligheter med djup livserfarenhet, folk från olika land, bland annat från Kina. Rektor Bugge, i 27 år ledare av en kyrkskola i Kina var där. En sällsynt elegant världsmannatyp. En av hans elever var där också, en lång kines som log — han var ju en son av "leendets land". Professor Gran, botanisten, från Oslo var också en egenartad typ. Liten, pigg, strålande. Han hade fått hela sitt liv förvandlat, och när han talade om sitt forna liv, det som skänkt honom så stor berömmelse, var det som om det nästan inte angick honom mera. Han hade gått in i ett helt nytt liv, och han hade mycket tungtvägande saker att säga om professorernas förhållande till studenterna. Hög och fryntlig gick den svenska växtbiologen professor Sundelin omkring. När han vid en enskild svensk sammankomst berättade om, hur han försökt komma undan sina oxfordförpliktelser, skrattade han åt den komiska figur han just då gjorde så att han höll på att kikna.

● Bland danskarna fanns flera dräpliga gestalter, som alla hade en strålande humor parad med djupt allvar. De hade också en stor förmåga att skratta åt sig själva, sådana de varit före förvandlingen. Det danska gemytet slog oavbrutet igenom. Till exempel den gamle affärsmannen från Köpenhamn. Hur han kunde måla! Han förtalte om sig som lebeman. Om sina intressen för vin, kvinnor, jazz. Kan ni se figuren, frågade han.

Har ni hört historien om lille Jukkas förslag. Jukka kom in med sin mamma i ett rum, som de såg var mycket ostädad, när de tände ljuset. Vad ska vi göra, sa mamman. Släcka ljuset, svarade Jukka. Ett sånt rum var hans själ, medan han var med i svängen. Och nu — ja nu innehade han ett stort antal viktiga förtroendeposter i sitt land, något som han tidigare aldrig kunat tänka sig. Och det var Oxfords förtjänst.

● De unga norrmännen var ett ovanligt frejdigt släkte. De talade så det smattrade om örnen med en säkerhet och övertygelse som det inte var att taga miste på. De påminde rätt mycket om engelsmännen, skottarna och amerikanaren. Där saknades inte mod och beslutsamhet. Men där fanns en förvånande tillgång på sunt förnuft. När Sven Stolpe sade att han var övertygad om att Oxfords livsform var den enda naturliga och man tänkte på dessa kraftfulla, sakliga och klarsynta män, tvivlade man inte ett ögonblick. Stolpe skötte sig utmärkt, då han ledde mötena. Han höll det hela med fast grepp och tålte inte utsvävningar och floskler. När en norsk dam ville skänka mötet litet väl mycket av sin översvallande hänförelse sa han helt lugnt: Nej, det där låter miss-tänkligt, det har vi inte tid med. Men när någon förklarade att han ämnade förvandla sitt liv, var Stolpes blixtnabba fråga: Nå vad tänker ni göra då. Var ska ni börja?

● Jarl Hemmers deklaration gjorde ett mycket starkt intryck. Också den fick formen av en djup självironi. Han hade byggt upp den ena bastionen efter den andra mot Oxford, men de ramlade samt och synnerliga. Det ledde slutligen till en svår brottning, tillbragt till stor del i badkar, för nervernas lugnande. Och där låg han och tänkte på ett yttrande av Sigröd Undset, att Oxford gör allting "så lätt". Det var där i badkaret han fick besök av en man som ville läsa litet ur bibeln för honom. Han blev rasande men mannen satt lugnt kvar och läste. Det var om utdrivningen av de onda andarna och svinen som dränkte sig. Det passar precis för dig sa mannen. Sally Salminen gick där stilla och med den henne egna anspråkslösheten och tändrade som ett litet skogstjärn. En märkvärdigt klok och rar liten människa, som det går kraft ur ungefär som ur radium.

● Jag kan inte sluta utan att tala om paret Kaisu och Benjamin Snellman, de är rörelsens första pionärer hos oss och dess starkast bärande

krafter. Han är ju en av Enso-Gutzeits direktörer, en flärdlös, enkel man som gör starkt intryck. Hon är full av liv, fantastiskt språkkunnig och glad. Jag unnade henne triumfen att föra mötet till kulminationspunkten med Vårt land. Det var hon värd. De hade sina barn med sig och Snellman berättade på sitt enkla vis om hur Oxford demokratiserat deras hemliv. En gång när han blivit häftig och rasat, hade en av flickorna helt lugnt sagt honom: "Ids inte, pappa, bära dig åt så där, så att du blir tvungen att be oss om förlåtelse".

● Porträttgalleriet kunde förlängas hur mycket som helst, men det kan vara nog. Jag hoppas att det som jag berättat, skall visa, att det inte precis var vanliga dussinmänniskor som figurerade i första planet och visade sin förvandling. Det är folk att taga på allvar. Och det finns fullt av liknande i alla land, där Oxford slagit rot. Det är många sunda människor, som dragas till rörelsen. Den har ett manligt, starkt drag över sig, som tilltalar icke-svärmiska naturer. Det är dess egenart. Den lägger en på handling. De skakande själskriser, som fört många till den, betecknar ett för-Oxford-stadium. Inne i rörelsen finns ingenting sådant. Där finns bara de fyra absoluternas stora krav: absolut ärlighet, absolut renhet, absolut osjälviskhet och absolut kärlek, och de bör räcka till för ganska stora anspråk.

S.K.